

విశ్వానభక్తితరజ్జీవి

ప్రశ్నానానంద.

విజ్ఞాన భక్తి తరంగిణి.

ప్రజ్ఞానానంద

ప్రణీతము.

ప్రకాశకులు :

చాగంటి సూర్యనారాయణమూర్తి,

రాజమహేంద్రవరము.

౧౯౩౬.

సర్వస్వామ్య సంకలితము.]

[వెల రు. ౦—౪—౦

ఈ ప్రతులులభించుస్థానము :—

చాగంటి సూర్యనారాయణమూ

తాడినాడవారివీధి,

ఇన్నీసుపేట,

రాజమహేంద్రవరము.

రాజమహేంద్రవరము :

ప్రసత్యానందప్రెస్ సందు,

ముద్రించబడినది.

ఉ పో ద్ధా త ము.

౧౨

శ్రీపరమేశ్వరలీలాకల్పితంబై భిన్నాభిన్నరూప మగు నేతజ్జగంబందలిభూతజాలంబున మాననజాతి జ్ఞానప్రధానంబగు టచే నుత్తమంబని చెప్పనొప్పియున్నది. అయినను, మానవులు తమజ్ఞానం బజ్ఞానమిళితంబగుటంజేసి నిజస్వరూపం బెరుంగక సంసారసంకటంబులపాలగుచున్నారు. ప్రాణికోటు లఖండసుఖ స్వరూపంబునుండివచ్చినవారగుటచే జలంబు వెలువడినమీనంబు మరలజలంబుఁ జేరినంగాని సుఖంబు నందఁజాలనిచాడ్పున సుఖాభాసంబుల ననుభవించుచు, నున్నతోన్నతసుఖంబు లాకాంక్షించుచుండిరేగాని యథార్థపరమసుఖంబు నందఁజాల కున్నారు. అట్టియఖండసుఖంబునందుటకు శ్రుతిగీతాదులు, ఆచార్యపురుషులసిద్ధాంతములు, తద్విధిప్రయుక్తసదాచార జపతపోనియమాదులు, ముక్తులచరిత్రములు, సుహృత్కాన్తుషిత పద్ధతులును, మార్గదర్శకములై యున్నవి. ఆమార్గంబులలోఁ బూర్వార్థం గ మగుసత్కార్యచరణముచే శుద్ధచిత్తుఁ డగు ముముక్షువునకు భక్తి యొక ప్రధానమోక్షమార్గంబని శ్రుతి స్మృతులేగాక యాచార్యప్రభృతులును వక్కాణించి పలు తెఱంగుల గ్రంథములలో వివరించియున్నారు. ఆలోకపూజ్య

గ్రంథములు పండితేతరులకు దుర్గాహ్యంబులై యున్నవి. అర్థవేత్తలకుఁ గొందఱకుంగూడ దుష్కృతవశంబునంజేసి చిత్తంబన్యాయత్తంబై యాత్రోపం జనకుండుటచే సుగమంబయ్యుఁ దన్మార్గంబు దుర్గాహ్యంబేయని చెప్పఁదగియున్నది. సుకృతులను, శుద్ధచిత్తులను, ఇంతయేల, యాంధ్రదేశవాసులను, విపరీతభావనాదిచిత్తసందేహరహితులం జేసి, నిత్యానందమోక్షపదంబు నందజేయనెంచి, బ్రహ్మస్వరూపు లగు శ్రీశ్రీశ్రీ ప్రజ్ఞానానందస్వాములవారు లోకులదుర్గమమార్గంబునఁ జొరఁబెట్టక స్వానుభవమునే వెల్లడించుచు విస్పష్టశైలితో నీ 'విజ్ఞానభక్తితరంగిణి' యనువచనగ్రంథమూలమున సర్వవేదాంతసిద్ధాంతసంగ్రహమును విశదీకరించిరి. ఏతద్గ్రంథప్రాశస్త్యంబు నాస్పృహబుద్ధిచే వివరింపనెంచుట దీపముచే సూర్యనిజూపుటయే గాన దీనియోగ్యతను పరమభాగవతు లగుచదువరులే గ్రహింతురుగాత. శ్రీశ్రీశ్రీ స్వాములవారు శ్రీశుకులంబోలె పిన్నవయసుననే వైరాగ్యంబుజనింప 'బ్రహ్మచర్యంబుననే సర్వసంగపరిత్యాగంబొనర్చి సద్గురుననుగ్రహముచేఁ హిమాలయంబునఁ దపంబొచరించి తత్త్వరహస్యంబు ననుభవపూర్వకంబుగానెఱింగి, లోకులను సద్బోధాదర్శములచే భవబంధవిముక్తులను జేయుచున్నారు. శ్రీవీరు పూర్ణవిరాగులనుట కహంతామమతాశూన్యతయు, నిరభిమానులనుటకుఁ నిరాడంబరకరపాత్రభిక్షయు, తత్త్వజ్ఞులనుటకు నిరంతరధ్యానసమాధినిష్ఠయు సాక్ష్యమైయుండ, నిత్యానందము, భేదరాహి

త్యము, హృష్యన్ముఖవికాసము, సర్వసమత్వము, సర్వజనాను
 కూలతయుఁ గలవారై, యొక్కయొక ధ్యాననిష్ఠులై యుండ
 జనులయదృష్టవశంబునంగాఁబోలు మనంబున స్ఫురించినవారి
 సాన్నిభవస్థితియు, నాత్మసామ్రాజ్యప్రాప్తిమార్గమును వెల్ల
 డింప నిచ్చువొడమి కాలానుగుణమృదుమధురశైలితో నీ
 'విజ్ఞానభక్తిరక్షిణి' గ్రంథమును రచించి మనకనుగ్రహిం
 చిరి. కావున భక్తులెల్లరును లోకోపమానవిరాజితమై, సలక్ష్య
 లక్షణం బగునేతద్గ్రంథసారామృతరసం బాస్వాదించి యాత్మ
 సామ్రాజ్యం బనుభవింతురుగాత. శాశ్వతస్వరూపు లగు
 శ్రీవారిగ్రంథము శాశ్వతమై భక్తులఁ గృతార్థులం జేయుఁ
 గాత. శ్రీ శ్రీ శ్రీ!

ఓం తత్సత్ !

శతావధాని,

ములుకుట వెంకటకృష్ణశాస్త్రి.

విషయానుక్రమణిక.

	పేజీ
౧. స్తోత్రతరంగా	i
౨. ప్రథమతరంగాము	౧
౩. ద్వితీయతరంగాము	౯
౪. తృతీయతరంగాము	౨౩

స్తోత్ర త ర జ్జః

౧. పర బ్ర హ్మ పా స నా.

శ్లో॥ ఏకమేవాద్వితీయంచ స్వయంజ్యోతిఃపరాత్పరమ్ ।
నిర్గుణం నిర్మలం శాంతం నిరావరణశోభితమ్ ।
అఖండం సచ్చిదానందం మనోవాచామగోచరమ్ ।
అప్రమేయ మనాద్యంతం బ్రహ్మ త త్సముపాస్మహే॥ ౧

సర్వాధారం సర్వసాక్షి స్వరూపమ్ ।
సర్వానందం సర్వవిజ్ఞానకందమ్ ।
సర్వాభావం సర్వసత్త్వస్వభావమ్ ।
సర్వాత్మానం బ్రహ్మచైతన్య మీడే ।

యస్యానందరసానుభూతి రచలా తాపార్తినిర్వాపిణీ ।
యత్సాక్షాత్కరణా ద్విభాతి స పునర్తాయా జగన్తోహినీ ।
యేనై కత్వసుబోధవృత్తి రమాలా నిర్వాణసంధాయినీ ।
తస్మై ప్రబ్రహ్మణిచిత్తవృత్తి రనిశంపూర్ణాత్మని స్థీయతామ్॥ ౩

ఓం తత్ సత్ !

౨. బ్రహ్మైక్యానుసంధానాష్టకమ్.

శ్లో॥ విశుద్ధం పరం నిత్యనిర్వాణరూపమ్ ।

నిరాకార మోంకారగమ్యం తురీయమ్ ।

ప్రశాంతం ప్రపూతం ప్రకృష్టం ప్రపూర్ణమ్

పరబ్రహ్మసత్యం తదేవాహమస్మి ॥

అశేషం ధ్రువం సచ్చిదానందరూపమ్ ।

స్వయంజ్యోతిరాకార మేకం వరేణ్యమ్ ।

వినంగం విపాపం విచింత్యం విబోధ్యమ్ ।

పరబ్రహ్మసత్యం తదేవాహమస్మి ॥

అనన్తం తతం సర్వధీసాక్షి భూతమ్ ।

చిదానందకందు నిజానందసాంద్రమ్ ।

స్వయం నిర్వికల్పం నిరస్తప్రపంచమ్ ।

పరబ్రహ్మసత్యం తదేవాహమస్మి ॥

అభేదం శివం భానుకోటిప్రదీప్తమ్ ।

సమాధ్యైకవేద్యం సదా మానిసేవ్యమ్

మనోవాగతీతం విమాయం విశోకమ్ ।

పరబ్రహ్మసత్యం తదేవాహమస్మి ॥

అదృశ్యం స్థిరం కేవలం కాలకాలమ్ ।
 శ్రుతే ర్నేతి నేత్యుక్తిభిర్భవ్యతత్త్వమ్
 గుణాంతం పురాంతం భవాంతం భ్రమాంతమ్ ।
 పరబ్రహ్మసత్యం తదేవాహమస్మి ॥

౫

ప్రసిద్ధాత్మరూపం ప్రమాణాదిహీనమ్ ।
 నిరాభాసనిర్దోషనిర్ద్వంద్వరూపమ్ ।
 అనిర్దేశ్య మవ్యక్త మాద్యంతశూన్యమ్ ।
 పరబ్రహ్మసత్యం తదేవాహమస్మి ॥

౬

న కర్తా న కార్యం న భోక్తా న భోగ్యమ్ ।
 న పుణ్యం న పాపం న నాకం న మర్త్యమ్ ।
 నిరాలంబనిర్లేపనాదాంతతత్త్వమ్ ।
 పరబ్రహ్మసత్యం తదేవాహమస్మి ॥

౭

న వర్ణో న వర్ణా శ్రమాచారధర్మః ।
 న చాహం న చాయం నిరస్తప్రభిన్నమ్ ।
 అవస్థాత్రయాతీత మద్వైతతత్త్వమ్ ।
 పరబ్రహ్మసత్యం తదేవాహమస్మి ॥

౮

ఓం తత్ సత్ !

3. బ్రహ్మనందానుభూతిః.

శ్లో॥ ఓంనమస్సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మైకరూపిణే ।
సర్వశ్రుతిశిరోవాక్య మహాభావార్థమూర్తయే ॥ ౧

బ్రహ్మ పూర్ణం సదాపూర్ణ మనస్త మచలంధ్రు వమ్ ।
అంతఃపూర్ణం బహిఃపూర్ణ మనాది మజ మవ్యయమ్ ॥ ౨

అంతశ్శూన్యం బహిఃశూన్యం సర్వశూన్య మలక్ష్యగమ్ ।
అంతస్సత్యం బహిస్సత్యం సర్వత స్సత్యమేవ హి ॥ 3

నిత్యం శుద్ధం పరం బుద్ధ మేక మద్వయ మక్షరమ్ ।
శాశ్వతం సకలం శాస్త్రం సర్వగం సర్వతోముఖమ్ ॥ ౪

నిర్వికల్పం నిర్వికారం నిరాకారం నిరంజనమ్ ।
నిర్వికేషం నిరాభాసం నిరీహంచ నిరామయమ్ ॥ ౫

నిష్కలం నిష్క్రియం ముక్తం షడూర్మిరహితం శివమ్ ।
నిరవద్యం నిరాలంబం నిర్గుణం విమలం శుభమ్ ॥ ౬

అపార మతులం భవ్య మఖండం చిన్మయాత్మకమ్ ।
అసంగ మచ్యుతం గుహ్య మవాజ్ఞానసగోచరమ్ ॥ ౭

మాయాతీతం భవాతీతం భావాతీత మతీంద్రియమ్ ।
ఆనందం సర్వతస్సారం సర్వాధారం సనాతనమ్ ॥

చైతన్యం జ్యోతిహంజ్యోతిః ప్రకృష్టమమృతం ప్రియమ్ |
సస్మయం కేవలం దివ్యం ప్రజ్ఞానం పరమోత్తమమ్ || ౯

ప్రశాంతం పరమాద్వైతం పరాపరవివర్జితమ్ |
సర్వంహిఖల్విదం బ్రహ్మ నాస్తి నాస్తియతః పరమ్ | ౧౦
ధ్యాయంతి యే బుధా స్తోత్ర మిదం నిశ్చలబుద్ధయః |
తే ప్రాప్నువంతి బ్రహ్మైక్యం తరంతి భవసాగరమ్ || ౧౧

ఓం తత్ సత్ !

౪. శ్రీ సద్గురునమోవాకమ్.

శ్లో॥ అజ్ఞానదుస్తరాభే ర్కాం యత్కృపా తారయిష్యతి |
నిష్క్రియాయ ప్రశాంతాయ తస్మై శ్రీగురవే నమః || ౧

సేవా యత్పాదపద్మస్య మహాకిల్బిషనాశినీ |
తథ దేవ మచలం నందే జ్ఞానానందం తపోనిధిమ్ || ౨

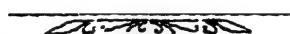
యస్య ప్రసాదమాశ్రేణ సంప్రాప్తం జ్ఞాన ముత్తమమ్ |
తం దేవం కరుణాసింధుం విశ్వపూజ్యం భజామ్యహమ్ || ౩

యస్య వాగమృతం పీత్వా ముముక్షు ర్విందతే పరమ్ ।
బోధస్వరూపిణం దేవం ప్రణమామి గురూత్తమమ్ ॥ ౪

యో భక్తవత్సలో దేవః సదా మాం పరిరక్షతి ।
సమామి సద్గురుం తం హి శంకరం లోకపావనమ్ ॥ ౫

ఓం తత్ సత్ !

౧. శ్రీ జ్ఞానానందోపాసనమ్.

శ్లో॥ పూర్ణసూత్రప్రదం దేవం పూర్ణవిజ్ఞానవిగ్రహమ్ ।
అధారం సర్వభక్తానాం జ్ఞానానంద ముపాస్మహే ॥ ౧

పూర్ణానందప్రదం దేవం పరమానందవిగ్రహమ్ ।
పూర్ణరూపధరం దేవం జ్ఞానానంద ముపాస్మహే ॥ ౨

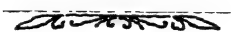
సర్వాభీష్టప్రదం దేవం సర్వమంగళవిగ్రహమ్ ।
సర్వకారుణ్యపాథోధిం జ్ఞానానంద ముపాస్మహే ॥ ౩

స్వప్రకాశమయం దేవం నిశ్చభాసకరూపిణమ్ ।
తారకం సర్వభూతానాం జ్ఞానానంద ముపాస్మహే ॥ ౪

సత్స్వరూపమయం దేవం పరమాత్మాన మద్వయమ్ ।
సర్వాధ్యక్షం నిజం దేవం జ్ఞానానంద ముపాస్మహే ॥ ౫

ఓం తత్ సత్ !

౬. శ్రీ సద్గురు ధ్యానమ్.

శ్లో. నిత్యానందం నిగమవిదితం నిర్మలాఖండమూర్తిమ్ ।
విశ్వాత్మానం విమలవపుషం విశ్వభద్రావతారమ్ ।
పూర్ణాకారం పరమపురుషం ప్రత్యగాత్మైకరూపమ్ ।
సర్వాధారం సకలశివదం సద్గురుం తం నమామి ॥ ౧

గగనసదృశరూపం సర్వభర్తైకరూపమ్ ।
విమల మచల మేకం సచ్చిదానందరూపమ్ ।
సకలనిగమసారం సర్వవిఘ్నాపహరమ్ ।
పరమసుఖదమూర్తిం స్వాత్మనాథం భజామి ॥ ౨

సత్యం పరం నిత్య మఖండ మద్వయమ్ ।
ఆధార మానంద మచింత్య మవ్యయమ్ ।

నరవస్య లోకస్య నిదాన మేకదమ్ ।

ఆత్మాధినాథం సతతం నమో స్మృహమ్ ॥

3

అఖండనిర్వాణసుఖై కరూపమ్ ।

విశుద్ధవిజ్ఞానఘనై కరూపమ్ ।

అశేష హేతుం పరమార్థభూతమ్ ।

తదై క్యవేద్యం గురుచంద్ర మీడే ॥

౪

వాచామగోచర మనస్త మగణ్యరూపమ్ ।

దేవాధిదేవనుతకోటిదివాకరాభమ్ ।

మాయావిలాసపరిగర్భితపూర్ణ తత్త్వమ్ ।

జ్ఞానై కగోచరతనం గురురాజ మీడే ॥

౫

ఓం తత్ సత్ !

ప ర బ్ర హ్మ ర్పణ మస్తు.

నమ్మో భగవతే జ్ఞానానందాయ !

విజ్ఞాన భక్తి తరంగిణి

ప్ర భ మ త ర జ్ఞ ము.

ధర్మసంబంధ మైనట్టియు, సదాచారానుగుణ మైనట్టియు, “ సత్యం వద, ధర్మం చర, మాత్మదేవో భవ, పితృదేవో భవ, ఆచార్యదేవో భవ, అతిథిదేవో భవ ”, ఇత్యాది నిధ్యుక్తసత్కర్మానుష్ఠానములచే, క్రమకాలమున దేహమనంబులు మాలిన్యరహితములై పారిశుధ్యదశ నొందును.

౨. ఈ రూపమైన దేహమనంబుల పారిశుధ్యావస్థయే చిత్తశుద్ధి యనంబడును.

౩. సహజప్రేమస్వభావముగల నిర్మలవిశుద్ధాంతరంగులకు, భవబంధవిముక్తిపూర్వకపరమపదప్రాప్తికి భక్తి, తరణోపాయమై తనరుచున్నది.

౪. చిత్తశుద్ధిలేనిభక్తి పెంపొందజాలదు. అదెట్లునః జలముచేఁ దడిసినవత్తికిఁ దైలమును జేర్చి వెలిగించినను నెలుగనిచందమున, దేహమనంబులు అధర్మకరమైనట్టియు, సదాచారస్యతిరిక్తమైనట్టియు, కర్మలతోడను, భావములతోడను బూరితమై, కలుషితమై యున్నతఱి, భక్తి జతగూర్చినను, నది పెంపొందక, యంతరంగమున హరిభ్యాస మనియెడిజ్యోతి నెలుగొందదు. జలసిక్తముగానివత్తికిఁ దైలమును జేర్చి వెలిగించినంతనే ప్రజ్వలించునట్లు, మలినరహితమైన విశుద్ధచిత్తమందు, భక్తి సోపయుక్తమై, పెంపొంది, పరంజ్యోతిఃస్వరూపునిదివ్యక్షేపమును దేదీప్యమానముగఁ బ్రదర్శింపఁజేయును.

౫. తరంగాదులకు జలమువలెను, ఘటాదులకు మృత్తువలెను, ఆభరణాదులకు స్వర్ణమువలెను, దృశ్యాదృశ్యమగు నీయసంతవిచిత్రలీలాబ్రహ్మాండమునకు సర్వాధారమై, సర్వమయమై, సర్వమునై, కర్తయై, భర్తయై, లయమూర్తియై, శక్తిజ్ఞానానందప్రదాతయై నేలుగొందునేకాఁదీప్తియానంతసచ్చిదానందదివ్యపరిపూర్ణపరబ్రహ్మమునెడఁ గల, యహేతుకసహజాపారానవచ్ఛిన్ననిశ్చలనిష్కలసుదృఢమృదుమధురానన్యపరమప్రేమస్వరూపమునే భక్తియనిపేర్కొందురు.

౬. ప్రేమ యన ననురాగము.

2. ఏకాకార, సర్వమయ, సమరసపరమాత్మనుండి ప్రాదుర్భావము నొందినకారణమున, సామరస్యానురాగరూప మగుప్రేమ, జీవకోటియం దెల్లెడను సహజము.

౮. నీరు పల్లమునకుఁ బ్రవహించునట్లేజీవకోటియందు నర్తించుసహజప్రేమ యథోగమనమును జెంది, యన్యత, జడ, దుఃఖాత్మికము లగు దేహేంద్రియవిషయసంఘాతము లందు బద్ధమై యుండునంతవరకు, కర్మబంధమై, జీవుని తాప త్రయాత్మికానిత్యఘోరసంసారవశవర్తిని జేయును.

౯. భగవద్భిన్న మగుపదార్థముగాని, కర్మగాని, భావ ముగాని లేమింజేసి, సంస్కృతిబంధానుభవముగూడ నిరర్థకము గాక, క్రమానుభవముచే విషయవైముఖ్యమును జనింపఁ జేసి, సర్వమాత్మకమును, పరిమార్థస్వరూపమును నగుసచ్చిదా నందపూర్ణబ్రహ్మమం దత్యంతదృఢతరానురాగమును బ్రభ వింపఁజేయును.

౧౦. సదీనదము లెంతవక్రగమనము సల్పినను, వాని వృత్తి సర్వదా మాతృస్థాన మగుజలధియందు సంగమించు టయే యగునట్లు, సర్వజీవులందు వర్తించునీసహజప్రేమ, నిరంతరకార్యరూపమునఁ బ్రవహించి మాతృస్థానమును, సర్వాశ్రయమును నగునారాయణునియందు సంగమించి తదై క్యమును జెందుటయే స్వభావముగాఁగలది.

౧౧. ఎన్నఁదీసహజప్రేమ, యనిత్యదేహేంద్రియవిషయవిరాగమునుజెంది పరాత్పరునిం దైక్యమొందుటకై యసనరితి, తీవ్రాఖండప్రవాహరూపమును దాల్చి యార్థ్యగతి నొందునో, యంతటనే భక్తి యనఁబడును.

౧౨. భక్తి యన నవిభక్తిస్థితి.

౧౩. సర్వాశ్రయఁ డగునారాయణునికంటె భిన్నముగాక సదా తదైక్యమున నవిభక్తిస్థితియందు గాఢులుటయే భక్తి.

౧౪. విధ్యావిషయవైముఖ్యమును మొదలుగాగలిగి పరాత్పరునియందు సంగమించువరకును గలక్రియారూపప్రేమ ప్రవాహమునకు గౌణభక్తి యనియు, సాధసభక్తి యనియును, సంగమించి తదైక్యమున నవిభక్తాభేదసామరస్యమును జెందినప్రేమరూపమునకు సాధ్యభక్తి లేకసరాభక్తి యనియును బేరు. అనగా విషయవైముఖ్యమాదిగాగలిగి పరబ్రహ్మైక్యావిభక్తసామరస్యానుభూతివరకును భక్తియొక్క పరమావధి.

౧౫. సర్వపరిపూర్ణాఖండసమరసాత్మునిగూర్చి 'భక్తి సలుపుటలో జాతి, మత, వర్ణ, లింగ, వయో, రూప, విద్యా, క్రియా, ధనాదివిభేదములతోఁ బనిలేదు.

౧౬. అర్భకావస్థయందుండునెల్లరకును మాత్మిన్యమును గ్రోలుట కెంతవ్యతిత్రు గలదో, యెట్టిభేదమును లేక శుద్ధిపాసలుగలయెల్లరకును సన్నపానీయాదులు గైకొనుట కెట్లుతగలదో యట్లే, యాయద్వితీయపరంధాముని జ్ఞానానందాదిశక్తిమత్వాదిసర్వవిభూతుల కేశాశ్రయనిగను, సర్వాశ్రయనిగను, సర్వనియంతగను, నేతత్సర్వాశ్రయసిస్సరణము జెంది తదాశ్రయభావముగా సలుపుభావక్రియాదులే తాపత్రయాత్మికసంస్థాతిబంధకారణముగను, నేతద్బంధవిముక్తికాసర్వాత్మనియాశ్రయమే పరమాశ్రయముగను పూర్ణముగ గ్రహించి, యననరతాఖండభావముతో నాయఖిలాత్మనిదివ్యానుగ్రహము బడయునాకాంక్షతో, తీవ్రపిపాస జెందునెల్లరకును భేదరహితముగ భక్తిసల్పుటకు సంపూర్ణార్హత గలదు.

౧౭. పరాత్పరునియనుగ్రహకాంక్షతో భక్తిసలుపుటతో నుపాస్యోపాసకబాంధవ్యము భిన్నాకారములు దాల్చును.

౧౮. గృహమేధికిని, తదనుచరులకును జనించువివిధ బాంధవ్యములవలె, ప్రాకర్మజనితస్వగతిసంస్థారభావోద్రిక్తభక్తితారతమ్యముననుసరించి, యాసర్వాధారునియందు వివిధ భక్తిలీకు వివిధములగు పితృ, మాతృ, భ్రాతృ, భర్తృ, గురు, మిత్ర, ప్రభుస్వరూపబాంధవ్యములు ప్రబలుచుండును.

౧౯. మరల నాబాంధవ్యములందును, నాసర్వబాంధవునిగూర్చిన తత్త్విగ్రహణము భేదరూపములు దాల్చును.

౨౦. సాధకులయొక్క సహజస్వభావమునుబట్టియు, భక్తి తారతమ్యమునుబట్టియు, నొకనికి ప్రేమస్వరూపునివలెను, నొకనికి ధర్మస్వరూపునివలెను, నొకనికి సత్స్వరూపునివలెను, మరొకనికి సర్వజ్ఞునివలెను, నొకని కానందరాశివలెను, నింకొకనికి మహాశక్తిగను, వేరొకనికి సర్వగుణాశ్రయునివలెను, మరొకనికి నిర్గుణశాంతాకారునివలెను, నొకనికి సర్వకర్తగను, మరొకనికి నిస్సంగనిష్క్రియాకారునివలెను, నిట్లు భిన్నరీతుల తత్త్వము పదితమగుచుండును.

౨౧. ఆకారణముచే నాయాభక్తులాయాలక్షణయుక్తముగ నాయాయుపాస్యోపాసకబాంధవ్యములతో నాపూర్ణవిగ్రహుని పరమభక్తితో భజింతురు.

౨౨. మఱల సీభక్తి సహేతుకమనియు, సహేతుకమనియు ద్వివిధము.

౨౩. ఆర్తుమ, అర్థార్థ, జిజ్ఞాసువు, జ్ఞాని యని చెప్పఁబడు చతుర్విధభక్తులలో నార్థార్థార్థులిర్వురును, సహేతుకభక్తులు ; జిజ్ఞాసు, జ్ఞానులిర్వురును సహేతుకభక్తులు.

౨౪. పుత్ర, మిత్ర, కళత్ర, ధన, ప్రాణ, మానాది సప్త, కష్టములు సంభవించుతఱి, గత్యంతరముఁ గానక యాసప్తకష్టనివారణార్థమై సల్పుభక్తికి నార్తభక్తియని పేరు.

౨౫. పుత్ర, మిత్ర, కళత్ర, ధన, కనక, వస్తు, వాహనాదులయొక్కయు, విద్యా, యశో, బల, దర్బాదుల యొక్కయు సభివృద్ధిని వ్యాఘించుచు, సయ్యది స్వశక్తిసాధ్యము గాకుండుటచే, సర్వవిధునిగూర్చి సల్పుభక్తి యర్థభక్తి యనఁబడును.

౨౬. క్షీరము లగ్నికారణమున వర్ధమాన మగురీతి, స్వసశము మీరుటచే, కామ్యావిప్లవేతస్కులై, తావత్కాలమునకు తావత్ప్రయోజనార్థమై సలుపఁబడుభక్తిగావున, నీ రెండువిధములై నదియు సహేతుకభక్తి యనఁబడును.

౨౭. ప్రేమ సహజముగ మాతృస్థానగమనరూపక మగుటచే, కొందఱు సుకృతాత్ములం దీప్రేమ, స్వానుభవ జనితనిర్మలబుద్ధితీక్ష్ణతచే, నీవృశ్యాదృశ్య, విచిత్ర, భిన్న నామరూపాత్మిక ప్రపంచముయొక్కసృష్టి, స్థితి, లయానుక్రమణమును, తత్కారణమును, తదధిష్ఠానచైతన్యసత్తా స్వరూపమును గూర్చినసమ్యక్పరిశీలన, సమ్యగ్దర్శనములను జనింపఁజేసి, మహాదనంతి, సర్వాశ్రయ, సచ్చిదానందపర బ్రహ్మమం దహేతుకగాఢానురాగమును దాల్చి వర్తించును. ఇట్టిభక్తికి జిజ్ఞాసభక్తి యనిపేరు.

౨౮. ప్రాజ్ఞుఁడు తరంగఘోనబుద్ధుఁడగుదులందు జలమును, ఘటశరావాదులందు మృత్తును, పటాదులందు తంతు

వులను, సప్రయత్నముగ, సహజముగనే గ్రహించునట్లు, బహుజన్మలభ్యమగుతపస్సిద్ధిచే నహేతుకముగను, సప్రయత్నముగను, దృశ్యాద్దృశ్య, మూర్తామూర్తాదిసమస్తమందును సర్వమయ సమరసై కాద్వితీయాఖండసర్వాత్మబ్రహ్మమునే దర్శించుచు, సదా తదైక్యానుభవానందపారనశ్యాతిరేకావిభక్తిస్థితియందోలలాడు కొందఱు మహితాత్ములు గలరు. ఇట్టిభక్తికి జ్ఞానభక్తి యనియు, పరాభక్తి యనియుఁ బెల్లు.

౨౯. జిజ్ఞాస, జ్ఞానములను రెండును, నిష్కామ్యములై, సహజములై, యహేతుకములగుటచే నహేతుకభక్తి భేదము లనఁబడును.

౩౦. నహేతుకభక్తి క్రమద్వఘప్రయాసచే నహేతుకత్వమును జెందినగాని కర్మబంధనిర్మక్తికిని, పరబ్రహ్మావిభక్తపరమపదప్రాప్తికిని సాధనము కాఁజాలదు. అహేతుకభక్తి, సహజమును, నిష్కామ్యమును, నిష్కల్మషమును, నిశ్చలమును, నిరంతరాయమును, కేవలసన్నిహితమును నగుటచే నట్టిభక్తుఁడు సర్వసమరసాఖండదివ్యాత్మనియందు సాక్షాత్సామరస్యమును బడసి, యవిభక్తకై వల్యపదమానందభిషిక్తుడై రాజిల్లును.

ఓం తత్ సత్ !

సమో భగవతే జ్ఞానానందాయ !

విజ్ఞాన భక్తి తరంగిణి

ద్వితీయ త ర గ్గ ము

౧. ఫలదాయకమైన సిద్ధశ్చేత్రమందు నాటినబీజము లమోఘఫలదాయకము లగునట్లు, విశుద్ధచిత్తమందునాటిన భక్తిబీజము లనంతఫలరూపము దాల్చి యనంతాత్మని జేర్చును.

౨. విశుద్ధదర్పణమందు వస్తుబింబములు చక్కగాగోచరించు తెఱఁగున, సాధకునిశుద్ధచిత్తమం దెటువరికించినను, జగమంతయు విచిత్రాస్ఫుతశక్తిసంపదుపేతమై, చిత్రాకర్షకమై, యున్నటుల స్ఫురించుచుండును.

౩. మహా తర్రమై, మహోదారమై, మహాదుఃస్వప్నమకరమై, హృదయానందదాయకమై, బుద్ధింద్రియాతీత కారణజాతమైన సదార్థజాలము నవలోకించినపుడెల్ల నిట్టి

స్ఫురణ ప్రసృద్ధిజెంది, యేతదనంతవిభూత్యాశ్రయుఁ డగునొక
సర్వాంతర్వర్తి గలఁ డనునృథవిశ్వాసము జనించి, యామహా
మహుని సర్వకారుణ్యత్వ, సర్వవిభవత్వ, సర్వజ్ఞత్వ, సర్వశక్తి
మత్వాదిగుణములఁ గీర్తించి, ప్రస్తుతించి, శ్రద్ధా, భక్తిసం
యుతాంతఃకరణుఁ డగును.

౪. ఇదియే భక్తిభావోదయమునకు ప్రథమ కారణము.

౫. ప్రేమయొక్కయు త్తమాశయపరివర్తన మిదియే.

౬. ఇట్టినిర్మలభక్తికి కామ్యభావముగాని, ఫలాపేక్ష
గాని యుండఁబోదు.

౭. నదీనదరూపముదాల్చినజలము జలధినిజేరుటయే
పరమగమ్యముగ నెంచి ప్రవహించినను, యథార్థమార్గమును
గనజాలక యిటు, నీటు, వక్రగమనము సల్పునటుల, భక్తి
సంజనితాంతఃకరణుఁ డగువాని ప్రేమ, పరంబ్రహ్మదర్శన,
స్వర్గన, సంగమైక్యతాకాంక్షారూపమును దాల్చినను, బహు
జన్మాశ్రీతాజ్ఞానవాసనామూలమున, నది స్థైర్యమును జెం
డక, యథార్థమార్గ మెఱుగరాక, పలువిధము లగువక్రమార్గ
ములందు, సుడులందువలె దిరుగాడుచుండును. ఆకారణమున
నాధకుఁడు, నావికుఁడు లేనినావచందమునఁ దిరుగుచు పరమా
వధిని బొందఁజాలకుండును.

౯. సుక్షేత్రమందు, యుక్తబీజములు నాటి పోషించుటకు చతురతగలకర్షకుఁ డావశ్యకమగునట్లు, విశుద్ధచిత్తమందధికారతారతమ్యము నెఱిగి యుక్త మగుభక్తిబీజమును నాటి, యది ఫలరూపము దాల్చువరకును, సమ్యగ్రక్షణ సేయు, మహాపురుషుండును, నసంతాద్విత్తీయసచ్చిదానంద బ్రహ్మనుభవశీలుండును, నిష్కాముగడును, వీతరాగుగడును, నుదారుండును, సమరసమృదుమధురస్వభావుగడును, నిస్సంగుండును, కరుణాసింధుండును నగునద్గురుశ్రేష్ఠుని యాశ్రయ మత్యంతావశ్యకము.

౯. ఏవిద్యయు, నేకృషియు, నుపదేష్టలేక ఫలరూపము నొందఁజాలదు.

౧౦. నావికుఁడులేని నావచందమునను, సహాయకుఁడు లేనియంధునిచందంబునను, అంధకారమునజ్యోతీరహితయాత్రికునిచందంబునను, సారాసారసమ్యగర్థసనిష్ఠాచతురుఁ డగు నద్గురుసముశ్రయములేనిచో, భక్తిభావోదయుఁ డగువిశుద్ధచిత్తుఁడైనను పరమావధినిజేరుట కష్టసాధ్యము.

౧౧. కావున సర్వయత్నములచేతను సాధకుఁడు బ్రహ్మవిదుత్తముఁ డగుమహాపురుషుని యాశ్రయానుగ్రహములను బడయవలెను.

౧౨. అట్టిసద్గురువును, తనపూర్వపుణ్యాతిరేకమున నిష్టే శుకకరుణాకటాక్షముచేఁ దన్నుఁ దరింపజేయ, సాకారమున ననతిరించిన యనంతపరిపూర్ణబ్రహ్మమే యనినిశ్చయించి, శ్రద్ధా భక్తులతోఁ దత్ప్రసన్నతఁ బడయునట్లు మోలంగవలెను.

౧౩. సద్గురువుంగవునందుగల యట్టి శ్రద్ధాభక్తులచే, వానియాజ్ఞయే తనకు శ్రేయోధర్మమనియు, వారిదర్శన, స్పర్శన, నందన, సేవార్చనలే తనయాత్మానందమనియు, వారిప్రసన్నతయే తనకై వల్యప్రాప్తిసోపానమనియు సాధకునకు వృథ ప్రసత్తి జనించును. అగాధప్రసత్తిచే, త్రికరణములను, తన సర్వస్వమాను సద్గురుపరి బ్రహ్మర్పణము చేయును.

౧౪. సాధకుఁడు తనసర్వస్వమును సద్గురునకు నివేదించుటచే, వస్తుసంఘాతములందును, త్రికరణములందును గల న్వాభిమానము నశింపజేయుచు, కేవలసద్గురునాజ్ఞానువర్తియై మోలంగును.

౧౫. సద్గురువు, సమరసనిత్యాద్యయాఖండబ్రహ్మను భవస్వరూపుఁడు గాన, తదాజ్ఞాభాషణోపదేశవర్తనాదులన్నియు సాధకునకు బ్రహ్మకై వల్యమార్గసోపానములుగనే యుండును.

౧౬. కావున నిట్టిసద్గురుననుగ్రహపాత్ర మగుజీవితాచరణచే ననంతాత్మునియవిభక్తానుగ్రహము కరతలామలక మగును.

౧౭. అయస్కాంతసన్నికర్షణముచే నినుమునకుఁగూడ చుంబనశక్తి ఘటించునటుల, సద్గురుని యాశ్రయ, సాన్నిధ్య, ప్రసన్నతలచే, భక్తిభావోదయుఁ డగువిశుద్ధచిత్తునకు, సత్యాసత్వ, సారాసారవిచారణమొదలు పరబ్రహ్మవిభక్తానుభవప్రాప్తివరకును గలభక్తిపథమంతయు స్వానుభవమునకు వచ్చును.

౧౮. భక్తిభావోదయము, సద్గురుసముపాశ్రయము, సద్గురుప్రసన్నత, సత్యాసత్వవివేకము, తీవ్రమోక్షచ్ఛ, అసదింద్రియనస్తువిషయవైరాగ్యము, సత్త్వసంపత్తి, బ్రహ్మభ్యాసము, బ్రహ్మవిభక్తపదప్రాప్తి యనునీతోమ్మిదియు భక్తిపథమందలిక్రమసోపానములు.

౧౯. క్రమసోపానములైనను, సన్యోన్యాశ్రయము లగుటచే, నవినాభానముగ నవలంబనీయములై యున్నవి.

౨౦. విశుద్ధచిత్తమందలిసత్వాభివృద్ధిచే భక్తిభావోదయమను ప్రథమసోపానప్రాప్తి 'నొందినసాధకుఁడు, సద్గురుసముపాశ్రయమను ద్వితీయసోపానము నాశ్రయించును.

౨౧. తత్కృతభక్తిపూర్వకసేవాతిరేకమున, సద్గురుశ్రేష్ఠఁ డత్యంతసంతృప్తిని జెంది, యనుగ్రహ, వాత్సల్య దృష్టితో పరమపదప్రాప్తికి హేతుభూత మగుభక్తిపథము

సంతయు విశదీకరించి, యనుష్ఠింపఁజేయును. ఇదియే సద్గురు ప్రసన్నత యనుత్పత్తియసోపానము.

౨౨. దృశ్యమాన మగునీమనోదేహేంద్రియవిషయాత్మికపుత్ర, మిత్ర, కళత్ర, బాంధవ, పశు, భృత్య, ధన, కనక, వస్తు, వాహన, మహీ, మండలాదిసర్వప్రపంచము నాద్యంతములుగలదై, యచక్షణషడ్భావనికారదూషితనామ రూపాత్మికమై, షడూర్ముత్రివిధతాపాదిబాధితమై, యన్వితపుత్రమై, నిజసత్తాశూన్యతచే త్రైగుణ్యమానసికత్రివిధభేదావస్థలచే భ్రామ్యమాణమై, యస్తి, భాతి, ప్రియాభావ మగుటచే నస్మృత, జడ, దుఃఖాత్మికమై, యజ్ఞానసంజనితమోహ స్పదకర్మపాశసంస్పృతిబంధకారణమై దసరుచున్నది.

౨౩. తరంగదృశ్యమందు, తరంగాదులు కార్యమును, ద్రవస్వభావము కారణమును, జల మధిష్ఠానమును నై యున్న ఔలైడలఁ గారణములేనికార్యమును, యధిష్ఠానసత్తాలేనికారణము నుండఁబోదు.

౨౪. కావున కార్యరూప మగునీ భ్రామ్యమాణనామ రూపాత్మిక ప్రపంచమునకుఁగూడ నొకకారణమును, పరిణామ రహిత, సర్వాధార మగునొకయధిష్ఠానమును నుండితీరవలెను.

౨౫. క్షణభంగుర, పరిణామరూపానంతర్య, భిన్నతరంగ భేదబుద్బుదాదులయత్పుత్తిస్థితిలయాదులకు సర్వాధారమై,

యాతరంగాదు లుద్భవస్థితిలయాదుల నొందుచున్నను, వాని సాహచర్యమున పరిణామవినాశములను జెందక, హనియుద్భవ స్థితిలయాదులందును, పూర్వపరములందును నబాధితమై, సర్వమయమై, యేకరూపమున నేకరీతిని తదధిష్ఠానమై నర్తించు జలమురీతి, నీపరిదృశ్యమాన, ప్రామ్యమాణ, నామరూపాత్మికవస్తుప్రపంచము యొక్క యుద్భవస్థితిలయస్ఫూర్తికాశ్రయమై, సర్వాధారమై, తత్పరిణామమం దపరిణామమై, జగదుద్భవస్థితిలయాదులందును, తత్పూర్వపరములందును నబాధితమై, యేకరూపమై, యభేదమై, నామరూపరహితమై, దేశకాలవిలక్షణమై, సర్వానుసూతమై, సర్వసారమై, సర్వాత్మికమై, సర్వమునై, సర్వపరిపూర్ణమై, సర్వశక్తియై, స్వప్రకాశమై, సర్వప్రకాశకమై, యస్తి, భాతి, ప్రియాత్మికపరబ్రహ్మము సర్వాధిష్ఠానమై వెలుగొందుచుండును.

౨౬. ఈయఖండ, సర్వపరిపూర్ణబ్రహ్మమే సత్యమును, నిత్యమును, అమృతమును, సచ్చిదానందదాయకమును నగు యథార్థవస్తువు.

౨౭. ఏతద్బ్రహ్మభావమే సిద్ధాంతమన్నచో సర్వాభావ, సర్వబాధిత ప్రతిపాదన మగునుగావునను, బ్రహ్మస్థితిముచే సర్వాస్థితిప్రతిపయగునుగావునను, సచ్చిదానందదివ్యపరబ్రహ్మమే యఖండపరమాస్థితిమని సిద్ధాంతము చేయఁ బడుచున్నది.

౨౮. ఈసర్వపరిపూర్ణసచ్చిదానందబ్రహ్మమునే భగవానుడనియు, సర్వేశుడనియు, విష్ణుననియు, పరమశివుడనియు, రామయనియు, కృష్ణయనియు, పరిశక్తియనియు, పరంజ్యోతియనియు, సయ్యది 'తత్' పదవాచ్యమనియు, 'సత్' పదవాచ్యమనియు, 'నేతి' పదిబోధ్యమనియు, 'చిత్' పదవాచ్యమనియు, 'ఆనంద' పదవాచ్యమనియు, తత్త్వవిద్యులు భిన్నరీతుల నిర్వచింతురు.

౨౯. సర్వవిభూత్యాత్మక బ్రహ్మమునకు భిన్నమగు వస్తువెన్నియు లేకున్నను, జలగత మగు ద్రవత్వమువలె, బ్రహ్మం తగ్గతాననిర్వచనీయావ్యక్తా భిన్నమాయాశక్తిచే, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తముగ, దృశ్యమాన మగునీభిన్ననామరూపాత్మికసృష్టియంతయు, బ్రహ్మైభిన్నమగు కల్పితమై, యాభాసనాట్యము ప్రతిభాసించుచున్నది.

౩౦. అనిర్వచనీయమాయాశక్తి, యథార్థసత్తారహితానంద్రూపమైయున్నను, సర్వచైతన్యబ్రహ్మశ్రేయమచే, చేతనాత్మికముగ ప్రతిభాసజెందుచు బ్రహ్మచపరిణామకారణమై వర్తిలుచున్నది.

౩౧. ఈయనంద్రూపపరిణామాత్మికమాయాశక్తినే, యీశ్వరశక్తియనియు, లీలాశక్తియనియు, నీశ్వరేచ్ఛయనియు, మూలప్రకృతియనియు, సవ్యక్తమనియు, భిన్నరీతుల బేర్కొందురు.

౩౨. కార్యము కారణముకంటె భిన్నముకాజాలదు.

౩౩. కారణము, కొన్ని బాహ్యపరివర్తననిబంధనలమూలమున నన్యముగ గోచరించుకార్యరూపము దాల్చినను, తద్గత నిజసత్తా కొకింతయు వినాశముండదు.

౩౪. అనగా కార్యముగూడ కారణాత్మికసత్తాగలది గనే యుండును.

౩౫. స్వర్ణము కారణముగాఁ గలిగిన యాభరణాదులు కల్పితబాహ్యపరివర్తనలచే భిన్నాకారములుగ గోచరించినను, యథార్థమండవిస్వర్ణభిన్నముగాక స్వర్ణమయములే యగునట్లు, బ్రహ్మము కారణముగాఁ గలమాయాశక్తియు వాస్తవమందు బ్రహ్మన్యతిరిక్తముగాక బ్రహ్మాత్మికమే యైయున్నది.

౩౬. మరియు, సర్వాధిష్ఠానబ్రహ్మము వివర్తకారణముగా, బ్రహ్మాత్మికమాయాశక్తి పరిణామకారణముగాఁ గల యీ దృశ్యమాననామరూపాత్మిక విశ్వముగూడ యథార్థమందు బ్రహ్మభిన్నముగాక బ్రహ్మాత్మికమే యైయుండవలెను.

౩౭. అనగా బ్రహ్మము సర్వాధిష్ఠానముగాఁ గలిగి స్ఫురించుసర్వమును వాస్తవమందు బ్రహ్మాత్మికమే యైయున్నది.

౩౮. కాని, పరిణామయుతభిన్ననామరూప పరిదృశ్యమానమే బ్రహ్మస్వరూపముగాదు.

౩౯. ప్రతిపదార్థమునందు గల, 'నామ + రూప + అస్తి + భాతి + ప్రియ' ము లనెడుపంచలక్షణములకు,

యసన్మాయాపరిణామ మగునామరూపములు రెండును ద్వైతమాన పరిణామము నొందుచు, యసత్తేయగుచుండ, అస్తి, భాతి, ప్రియాత్మిక మగునవినాశ్యాపరిణామభేదరహితాఖండబ్రహ్మమంతటను నేకాకారమున ప్రకాశించును.

౪౦. మాయాత్మిక మగుమహదాదిపంచభూతస్పృశ్యతయు, కేవలదృశ్యమానమును, భ్రమాత్మికమును, ససద్రూపమును, సనిత్యమును నగుటచే యథార్థమం దదిలేనిదే యగుచున్నది—‘యా మా సా మాయా’.

౪౧. కావున నామరూపాత్మికభేదదృశ్య మంతయు సగ్రాహ్యమును, ససపేక్షణీయమును నై యున్నది.

౪౨. అంతటను, సపరిణామమై, యవినాశ్యమై, సర్వాత్మికమై, సర్వమునై ప్రకాశించునది యఖండాద్యబ్రహ్మమే గాన, బ్రహ్మమే సత్యమును, నిత్యమును, సర్వసారిమును, గ్రాహ్యమును నగుయథార్థవస్తువు.

౪౩. శుక్తిరజిత భ్రాంతిజెందినయతః డాప్తోక్తిచే భ్రమఁదొలగి, శుక్తిరజితముల యథార్థస్వరూపగ్రహణమునుండయు నట్లు, భక్తిభావోదయుఁ డగువిశుద్ధచిత్తునకు సద్గురూపదిష్టదివ్యబోధచేతను, శ్రుతిప్రామాణ్యముచేతను, తజ్జనితసువిచారణచేతను, ననాద్యవిద్యావాసనాజనిత భ్రమదొలగి, పరిదృశ్యమానవిశ్వముయొక్కయసత్స్వరూపమును, నింద్రియాతీత, నిరుపాధికశుద్ధబ్రహ్మముయొక్కసర్వాత్మికసత్స్వరూపమును నెఱుకపడును.

౪౪. ఇదియే భక్తిసఖమందలి సత్యాసత్య, నారా
సారవిచారణ యనుచతుర్థసోపానము.

౪౫. సత్యాసత్యవిచారణసిద్ధిచే, పరబ్రహ్మభిన్న
మగుగ్రాహ్యవస్తు వేదియను లేమింజేసి, తనపరమావధియు, తన
యథార్థాస్తిత్వమును, అఖండాద్వితీయసచ్చిదానందబ్రహ్మై
క్యావిభక్తస్వరూపమే యనియు, బ్రహ్మభిన్నముగఁ దోచు
నామరూపాత్మిక మనోదేహంద్రియాదులందును, పుత్ర,
మిత్ర, కళత్ర, ధన, కనక, నస్తువాహనాదులయెడను తాననె
డియు, తనననెడియు, మిథ్యాసత్యత్వప్రేమబుద్ధియును, తత్వేమ
జనితకర్మపరంపరలును, పరమశ్రేయోదాయకపరమపదమును
జెందనీక యంతరాయములై, సంస్కృతిబంధకారణములై తనరె
ననియు, సాధకునకు గాఢప్రబోధజనించుటచేఁ దత్సంస్కృతిబం
ధమునుండియచిరముననే విముక్తుడై బ్రహ్మత్వైకత్వప్రాప్తిని
బడయవలె ననునెడతెగని దృఢ, తీవ్రేచ్ఛ జనించును. ఇదియే
భక్తిసఖమందలి మోక్షేచ్ఛయను పంచమసోపానము.

౪౬. సాధకుఁడు, తీవ్రమోక్షేచ్ఛచే సచ్చిదానంద
బ్రహ్మవ్యతిరిక్తముగఁ దోచు వినశ్వరాశాశ్వతానృతజడ
మఃఖాత్మిక మగునిహముష్మికవిషయార్థఫలభోగములందు విము
ఖతఁజెంది, తత్తద్విషయార్థములను, తద్గతభోగాసక్తతను నిగ్ర
హించి, నశింపఁజేయుచుండును. దీనిని గౌహ్యవిరాగముచురు.

౧౭. స్వదేహముగాని, యింద్రియమనంబులు గాని, సత్యములును, నిర్వికారములును, నిత్యములునుగాక యసత్పరిణామాంతముగలవియే యగుటచే, వానియొక, నహంమమేత్యాద్యభిచూనముతోడను, కర్తృత్వ, భోక్తృత్వాది సంగముతోడను గూడినయహంవృత్తిని నిగ్రహించి నిస్సంగనిరభిమానముగ నుండుట యాంతరంగికవిరాగ మనఁబడును.

౧౮. ఇట్టి బాహ్యంతరంగిక ద్వివిధరూప విరాగము భక్తిపథమందలి షష్ఠసోపానము.

౧౯. ఆరోగ్యసిద్ధిని బడయుటలో నౌషధమునకు సహకారిము లగుననుపాన, పథ్యాదులవలె, నద్వితీయాఖండశుద్ధ పరిపూర్ణబ్రహ్మవిభక్తపరమపదప్రాప్తి యనుపరమనిఃశ్రేయ సత్వసిద్ధిని బడయుటలో నత్యంతసహకార మగునత్త్వసంపదభ్యాస మత్యావశ్యకమైయున్నది.

౨౦. ౧. కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్య, దంభ, దర్పాభిమానాదివృత్తులను మనంబున, బాడమనీక నిగ్రహించుటయను సంతరింద్రియనిగ్రహమును, ౨. పంచకర్మేంద్రియపంచజ్ఞానేంద్రియములను, వానిపరస్పర విషయార్థభోగములందుఁ బోనీక నిగ్రహించుట యను బాహ్యేంద్రియనిగ్రహమును, ౩. శీతోష్ణ, ఊర్జిత్వాస, సుఖదుఃఖ, మానావమానాదివృద్ధ్యములచేఁ జలింపక సహిష్ణుతఁ జెంది యుండుటయును, ౪. ఇంద్రియమనంబులను బాహ్య

విషయస్పృహ లేక నిశ్చలతావస్థయందుంచుటయును, ౫. సద్గురు
వాక్యములయు, శాస్త్రవాక్యములయు, సిద్ధాంతములందు
పూర్ణవిశ్వాసభావముంచుటయును, ౬. తన్నిశ్చితసిద్ధాంతము
నుండి చలింపనీక, తత్సిద్ధాంతభావముందే మనంబును స్థిరము
చేయుటయును, ౭. సాధుసాంగత్యసేవలును, ౮. భక్తి, జ్ఞాన,
నైరాగ్యప్రతిపాదకము లగుఋషిప్రణీత ఋషినిర్దిష్టసద్గ్రంథ
ములను, మహాపురుషచరిత్రాత్మిక గ్రంథరాజములను, సువిచా
రణద్వస్థితోఁ బఠించి, తత్సారగ్రహణజేసి వర్తించుటయును,
౯. అనంతవిభూత్యాశ్రయ శుద్ధబ్రహ్మమునెడ నెడ తెగని
ప్రేమయు, ౧౦. భగవత్కథాభివర్ణన, కీర్తన, భజన, శ్రవ
ణాదులందు రతిగలిగి వర్తించుటయును, ౧౧. ఈశ్వరావతార
మూర్తులపూజయును, ౧౨. బ్రహ్మర్పితాఖిలకర్తాచరణమును,
౧౩. చేతనాచేతనములందు బ్రహ్మత్మికవిభూతి, సత్తాలను
దర్శించి, ప్రశంసించి, యుప్పొంగి యానందించుటయు, ౧౪.
విజనస్థలనివాసమును, ౧౫. మానవృత్తియు, ౧౬. ఉత్తమాశయ
భావపోషణంబును, ౧౭. ధైర్యమును, ౧౮. ఉత్సాహమును,
౧౯. ఋజువృత్తియు, ౨౦. నిత్యతృప్తియు, ౨౧. శాంతియు,
౨౨. క్షాంతియు, ౨౩. అమానిత్వమును, ౨౪. ప్రాపంచికవిషయ
భోగపరాయణులయొక్కయు, దుర్జనులయొక్కయు సంగవిము
ఖతయు, ౨౫. ఇంద్రియవిషయభోగాత్మికవ్యర్థకథావర్ణన,
శ్రవణ, హాస, లీలాదివర్జనంబును, ౨౬. ప్రాప్తాప్రాప్తముల
యందుభేదమోదములుజెందనియాదానీన్యమును, ౨౭. సమర
సమ్మదుమధురస్వభావమును, ౨౮. అహింసయు, ౨౯. సర్వ

భూతదయయు, ౩౦. స్వపరభేదరాహిత్యంబును, ౩౧. నిరపేక్షయు, ౩౨. ఔదార్యంబును, ౩౩. నిర్భీతియు, ౩౪. నిష్కాపట్యమును, ౩౫. సంతోషమును, ౩౬. దీక్షయు, ౩౭. నిరాడంబరత్వమును, ౩౮. స్వేచ్ఛయు, ౩౯. శౌచమును, ౪౦. నిద్రా లస్యజయమును, సను నలునదిసాత్వికగుణంబులయభ్యాసము భక్తిపథమందలి సత్త్వసంపత్తి యనుసప్తమసోపానము.

౫౧. వైరాగ్య, సత్త్వసంపదలులేనిభక్తి నిలువజాలదు.

౫౨. ఈరెండును లేనిసాధకుడు, వాయువుచే నీడ్యః బడిన నానచందమున, విషయవ్రాతములచే నీడ్యఃబడి, తద్భ్రంశంజై, పరమార్థవిదూరుఁ డగును.

౫౩. ఈరెండును ప్రతిష్ఠజెందినగాని, యష్టమసోపాన మగుపరబ్రహ్మభ్యాసమందు సాధకుఁడు సుస్థిరుఁడు గా జాలఁడు.

౫౪. కావున సర్వయత్నములచేతను, సద్గురుసముపాశ్రయ, సత్యాసత్యవినేక బలముచే వైరాగ్యసత్త్వసంపద లందు ప్రతిష్ఠను బడయవలెను.

౫౫. పైజెప్పినసర్వోపాయములచేతను, భక్తుఁ డవి భక్తపదప్రాప్తి కనస్యసాధనమును, సత్యంతసన్నిహితమును నగుపరబ్రహ్మభ్యాస మనెడియష్టమసోపానము సధిరోహించి తత్సాధనపరిపక్వదశయందు భక్తియొక్కయంతిమపరమార్థ స్వరూప మగుబ్రహ్మవిభక్తపదప్రాప్తిని జెందును.

ఓం తత్ సత్ !

నమో భగవతే జ్ఞానానందాయ !

విజ్ఞాన భక్తి తరంగిణి

తృ తీ య త ర జ్ఞ ము

౧. భక్తుడు, సద్గురుసముపాశ్రయబలముచే సత్యాని సత్యవిచారణాదిసత్త్వసంపత్తిపర్యంతముగాఁ గలసర్వసాధనసంసన్నుడై, సద్గురూపదిష్టవిధమున ననంతపరిపూర్ణబ్రహ్మ ధ్యానాభ్యాసచిత్తుఁ డగును.

౨. భక్తునిచిత్తపరిపక్వదశానుగుణ మగుతారతమ్యమునుబట్టి సగుణధ్యానమో, నిర్గుణప్రతిపాదకలక్ష్మ్యధ్యానమో, లేక, యవాజ్ఞానసగోచరకేవలనిరుపాధికనిర్గుణ బ్రహ్మనుసంధానమో సద్గురునిచే నుపదిష్టమగును.

౩. సహజమానసికస్వభావానురాగమునుబట్టియు, నధికారతారతమ్యమునుబట్టియు, భక్తులీధ్యానాభ్యాసమందు, పర

బ్రహ్మవిభూత్యాత్మికము లగుఋషిదత్తమంత్రములందునో, సమంత్రకముగగాని, యమంత్రకముగగానిపరమేశ్వరవిభూతి శోభితావతారమూర్తులందునో, శ్రీసద్గురుమూర్తియందునో, వేదశాస్త్రచోదిత శివ, విష్ణు, శక్త్యాదిమూర్తులందునో, యీశ్వరవిభూతిశోభితహృదయ రంజకమహత్తరపదార్థమూర్తు లందునో, బ్రహ్మతత్త్వప్రతిపాదకసత్, చిత్, ఆనంద, అనంత, పరిపూర్ణాదిదివ్యగుణములందునో, శబ్దబ్రహ్మమనః బహుప్రణవమందునో, తన్నాదమందునో, సచ్చిదానందాత్మిక పరంజ్యోతియందునో, యన్యలక్ష్యార్థములందునో, కేవలసాక్షి స్వరూపమందునో, యింద్రియాతీతనిరుపాధికావాఙ్మనసగోచరశుద్ధనిర్గుణ బ్రహ్మమందునో లక్ష్యముంచి నిశ్చలభక్తితో ధ్యానింతురు.

౪. బహుజన్మార్జిత నామరూపదేహేంద్రియవాసనా పూరిత మగుచిత్తము, ప్రథమదశలందు నిరాకారనిర్గుణాత్మను భావింపలేమింజేసియు, నందుచిత్తస్థైర్యముజెందజాలని కారణమునను, నందలిరతి సిద్ధింపనికతమునను, భక్తునకు సగుణోపాసనయే సుసాధ్యముగను, సుస్థిరముగను, చిత్తోపరమము గను నుండును.

౫. భక్తుఁడభ్యాసబలముచే గ్రమక్రమముగ సంత ర్ముఖత్వమునొంది, ధ్యానమందలివృత్తిరహితసుసూక్ష్మావస్థలను జెందినకొలఁదియు, సాధకునిచిత్తము నామరూపాత్మికమాయా

పరిణామముల సత్క్రమించుచుండుటచే, యథార్థశుద్ధనిర్గుణ బ్రహ్మతత్త్వము క్రమముగ విదిత మగుచుండును.

౬. కావున సట్టియంతర్ముఖసూక్ష్మపరిణామముచే సాధ కుఁడు క్రమకాలమున సగుణావస్థలను గడచి, నిర్గుణధ్యాన మందుపస్థితుఁడగును.

౭. ప్రథమదశలందు, భగవన్మహిమాభివర్ణన, కీర్తన, భజన, నామ, స్మరణాదులచే చిత్త ముప్పుంగి, భక్తి స్థిరమై, భక్తుఁడు సదాబ్రహ్మధ్యానానంతచిత్తుఁ డగుచుండును.

౮. సంజనితస్థిరానురాగభక్తికారణమున, మకరందా స్వాదనానంతచిత్తమధుప మన్యరసానందమునెడఁబ్రవర్తింపని యట్లు, భక్తునిమనంబన్యకాంక్షలందుఁజొరక సదాయఖండా నందదివ్యవిగ్రహునియందే నిల్చును.

౯. ఇట్లన్యవలంబనావివర్జితుడై, సదా చిత్తము నేకాగ్రత నొందించి, సర్వవిభుని ధ్యానించుచు తదనుగ్రహ దర్శనాకాంక్షియై మెలంగును.

౧౦. ఇట్లు ధ్యానించుటలో భక్తి, బాహ్య మనియు, నాంతర్గమిక మనియు, సనన్యమనియు త్రివిధక్రమపరిణామ ములఁ దాల్చును.

౧౧. ఇందు బాహ్యంతరంగికములను ద్వివిధపరిణామ ములును భక్తియొక్కయష్టమసోపాన మగుసీధ్యానస్థితికిని,

అనన్యమను కడపటిపరిణామరూపము భక్తియొక్కయంతిమ సోపానమును, పరమావధియు నగు బ్రహ్మకై వల్యమునకును జేందియుండును.

౧౨. ప్రథమమున నుపాస్యోపాసక బాంధవ్యము సాధారణముగ దాన, ప్రభురూపములనుబోలి యుండును.

౧౩. మహాప్రతాపశాలియు, సర్వవైభవోపేతుఁడును, మహోదారుఁడును, కృపాసింధువును నగు ప్రభుని, ననుగ్రహవిశ్వాసపాత్రతలు గలసేవకుఁడు వినయ, భయ, భక్తులతో సేవించురీతి, నీ బాంధవ్యభావమందు సర్వవిభూత్యాశ్రయ, సర్వపరిపూర్ణసచ్చిదానందపరబ్రహ్మమును భక్తిఁడత్యంతదాస్యభావముంచి యుపాసించుచుండును.

౧౪. ఈ దాస్యభావమందు దివ్యప్రభునామమే తన జన్మపావనకరముగను, ప్రభుసేవార్చనలే తనస్వధర్మముగను, తన్నిరంతరధ్యాన, సాన్నిధ్య, దర్శనములే తనజీవనామృతముగను నమ్మి దృఢభక్తిభావము నెలకొల్పి, సదాతన్నామస్మరణమునేగావించుచు, తాఁజేయుసర్వకర్మలును దివ్యప్రభుసేవార్చనలుగ నెంచి, తదర్పణబుద్ధితో, నిష్కామ్యముగ, కుశలతతో తత్ప్రసన్నతఁ బడయునట్లు గావించుచు, సదా యేకాగ్రచిత్తముతో సర్వమునందును సర్వమయదివ్యమూర్తి నే ధ్యానించుచు కాలముఁ బుచ్చును.

౧౫. ఈ యనస్థయందు తానుచాించుదివ్యమూర్తి, తనకంటెభిన్నుఁడుగను, భిన్నదేయిఁడుగను నుండి, తనకును దివ్యప్రభునకును హస్తమశకాంతరవ్యత్యాసము భక్తునకు గోచరించుచుండును. అందుచే నిందలిభక్తి, భయసమ్మేళితమై యుండును.

౧౬. ఈభయ భిన్నతలతోఁగూడినధ్యానాభ్యాసముం దలిభక్తిపరిణతానస్థకే బాహ్యభక్తి యనిపేరు.

౧౭. ఈరూపమైన ధ్యానాభ్యాసము తీవ్రతనొందిన కొలఁది, భక్తి క్రమక్రమముగ వృద్ధియై, యుపాసోపాస కులమధ్య గలయనురాగబాంధవ్యము హెచ్చి, ప్రథమదశ లందు గలప్రభు, దాసభేదభావ మంతరించి సన్నిహితబాంధవ్య మేర్పడును.

౧౮. ఈస్థితియందు భక్తుఁ డుపాస్యబ్రహ్మమును తనకంటె దూరస్థునివలెఁగాకి, తనబాహ్యభ్యంతరములం దేకా కారమున నంతర్వర్తియై రాజిల్లుచున్నటులను, తా నాపర మాత్మునందున్నటులును భావించి యాపరమాత్ముఁ డేకరీతిని బాహ్యంతర్వర్తియై, తనశ్రేయోభిలాషియై, యవినాభావ ముగ ప్రాణమిత్రునివలె సాహచర్యమునఁ దనతో వర్తిల్లు చున్నట్లు లనుభూతిని జెందును.

౧౯. ఈబాంధవ్యభావమందు దనప్రియమిత్రరూపుఁ డగుపరమాత్మ నొకించుకయు విడనాడక, యేకాగ్రచిత్త

ముతో, సదా యాదివ్యవిభునిసాహచర్యమున వర్తించుచున్నటు
లానందించును.

౨౦. ఈ యన్యోన్యసాహచర్యకారణమున, నీయిర్వు
రకును ప్రథమమునగలవ్యత్యాసభావము చాలవరకు సమసి
పోవును.

౨౧. ఇట్లు ప్రియమిత్రభావముతో నాసర్వమయని
సాహచర్యమున వర్తించుచు, నిరంతరచిత్తైకాగ్రతాధ్యాన
భావము పెంపొందినకొలది, యిర్వురకుగలప్రేమ యినుమ
డించి, భక్తుని నిజజన్మ, స్థితి, శ్రేయోభివృద్ధుల కఖిలాధార
మగు నుపాస్యబ్రహ్మమందు సహజమాత్మభక్తిభావమును
ప్రభవింపజేయును.

౨౨. శిశుమాత్మబాంధవ్యరూపముదాల్చిన నీయను
రాగభక్తి యెడ తెగనిదియు, సహేతుకమును, సహజమును,
నపారమును, ననివార్యమును, వర్ణనాతీతమునుగదా !

౨౩. ఆకొన్నవానికిదక్క తదన్యుల కన్నాసక్తియు,
రుచియు తెలియనిచందమునను, బిడ్డకుదక్క తదన్యులకు
మాత్మస్తన్య, మాత్మప్రేమరసానందానుభవము గలుగనిరీతి,
నాయనంతాఖిలాధారునియం దిట్టిమాత్మప్రేమ యనుభూత
మైనవానికిదక్క తదన్యుల కీమాత్మభక్తియొక్కయవర్ణ్య
ప్రేమరసానందానుభవము గ్రాహ్యముగాదు.

౨౪. త్సుధయు, తచ్ఛాంతియు కేవలవిత్తభావాదిలభ్యములుగాక, సహజానుభవసిద్ధ మగురీతి, నీభ క్తిపరిణామరసానందానుభవముగూడ, కేవలధన, భావాదిలభ్యముగాక, సహజపారవశ్యానుభవసిద్ధమై యున్నది.

౨౫. ఈస్థితియందలిభక్తుడు మజ్జనాసన, భోజన, పాన, పిలోకన, విసర్జన, విరామాదిసర్వవ్యాపారములందును, సన్యభావాత్రితుడుగాక, నిరవధికసుఖదాయకమాతృప్రేమాకారితాఖండబ్రహ్మముచెంగటను, నొడియందును నున్నటుల, ననవరతధ్యానైకచిత్తానుభవానందపీయాష రసాస్వాదన మత్తతను జెందుచుండును.

౨౬. ఈయవస్థయందలిభక్తుడు తఱచుగ ప్రియవిభునిదర్శన, సాన్నిధ్యానుగ్రహభాగ్యమందోలలాడుచునే యుండును.

౨౭. ఒక్కొక్కతఱి, పరమమాతృప్రేమభావసంజనితానందాతిరేకముచే నానందసలిలబాష్పధారలుగార, పులకాంకితగా త్రుడై, యంతర్ముఖత్వమును జెందును.

౨౮. సర్వజీవనాధారమును, ప్రియతిమమును నగు మాతృవియోగమును శిశు వొకించుకయుసహింపజాలనిరీతి, నీయవస్థయందలియనురాగ మెడతెగనిదగుటచే భక్తుడర్థనిమేషమైనను తనప్రాణప్రదునియెడబాటు భరింపజాలకుండును.

౨౯. ఆకారణముచే నొక్కొకసమయమున తనదివ్య విభునిదర్శనముగానక, తద్వియోగము నిర్భరమై, యుపేక్షితుఁడైనవానిచందమున నిస్పృహఁడై, చేష్టలుడిగి, యత్యంతము విలపించి తెలివిమాలి పడియుండును.

30. ఒక్కొకతఱి, తద్దర్శనభాగ్యముచే హృదయముప్పొంగి, చెంగట తద్దివ్యమహిమావిభూతులఁ గీర్తించును.

31. మఱొక్కతఱి, యాదివ్యవిభునిదర్శనానుభూతింజేసి, సర్వమున్నాయఖండతేజనివై భవమే యని యానందసాగరమగ్నఁడగును.

32. మఱొక్కసమయమున సర్వాశ్రయనియంకవీరము లభించెనని కృతకృత్యభావముజెంది యుబ్బి నృత్యము సల్పును.

33. వేఱొకసమయమున నేకాంతమున భక్తవత్సలునితో సనురాగసమ్మిళితి మగుహాస్యలీలాసంభాషణాదులగావించుచు పరమానందమున నోలలాడును.

34. అన్యసమయమున దయామయునికొగిలిఁబడసి పూర్ణతృప్తుడై, సర్వమునుమఱచి నిష్క్రియత్వమును జెందును.

35. పలుసమయములం దెడతెగని నిశ్చలధ్యానాతిశేకహృదయపారవశ్యముచే సర్వమును మఱచి తన్మయసమాధుల నొందుచుండును.

31. కావున నీస్థితియందలిభక్తుఁడుసర్వాంతర్యామియు, ననంతవిభూతిశోభితుఁడును, సర్వజగదుత్పత్తిస్థితిలయాధారు డును, భక్తవత్సలుడునునగునచ్చిదానందదివ్యబ్రహ్మము తన యంతరంగమున నఖండవైభవముతో దేజరిల్లుచున్నటులును, తానాసర్వమయ, సర్వాకారుని యంతరంగమున నుద్భవస్థితుల నొంది వర్తించుచున్నటులును దృఢైకాగ్రధ్యానదృష్టితో దర్శించుచు, సుహృన్నాత్మ బాంధవ్యగాఢానురాగజనితనిర్మల భక్తిపారవశ్యరసానందానుభవమునంజేసి, యన్యభావరహితుం డై, బధిరాంధమూఁకోన్మృతులపగిది నన్యులకు గ్రాహ్యంబుగాని భావచేస్థితములుగలిగి విహరించుచుండును.

32. కావున నిట్టిస్థితియందు చరించుభక్తసత్తమునకు బాహ్యభ్యంతరములం దుపాస్యదివ్యమంగళప్రేమమయబ్రహ్మ ముదక్క తదన్యమెందును గానరాదు.

33. ఇదియే ధ్యానసోపానమందలి యాంతరంగికభక్తి యనుద్వితీయపరిణామము.

34. పైజెప్పినబాహ్యంతరంగికము లనఁబడుభక్తి యొక్కద్వివిధపరిణామానస్థలందును, ననంతజన్మకర్మవాసనా మూలమున నడుమ నడుమ, తనయాన్నత్యమునకును, కృత కృత్యతకునునభిమానము పొడముచుండును. ఇదియే సాత్వికా హంకార మనఁబడును.

౧౦. 'అహంగ్రహ' భావమే జీవత్వజరామరణాను
లకు హేతుభూతము గావునను, ప్రకాశాంధతలురెండును
విరుద్ధధర్మములైనతెఱంగున, 'బ్రహ్మహ' ములురెండును
గూడ విరుద్ధస్వరూపములగుటచే నేకకాలమున, నేకదేశీయ
ముగనుండజాలవుగావునను, నేతత్కారణముచే 'అహం'
వృత్తి భక్తికి ప్రబలవిరోధిగావునను, నది పొడసూపినపుడెల్ల
భక్తుఁ డనంతవిభుస్వరూపునిఘనదివ్యరూపమందు, త'దహం'
వృత్తి నిర్వణముచేయుట యత్యవశ్యకమైయున్నది.

౧౧. ఇట్లహంవృత్తిని దివ్యవిభుసన్నిధి నర్పించుచుం
డుటచే, నాంతరంగికభక్తి, నిరంతరధ్యానాభ్యాసముచే క్రమ
క్రమముగ ప్రబలమై, యపారమై, యనవచ్చిన్నమై, హృద
యము నావరించి నిరంతర, నిశ్చల, తన్మయసమాధులనొందిం
చుటచే, సర్వమును బ్రహ్మత్వికమై తేజరిల్ల, 'అహం'
వృత్తికొకించుకయు తావులేక, స్థూలమునుండి సూక్ష్మ,
సుసూక్ష్మపర్యంతముగల తనమాయాపరిణతావస్థలను క్రమ
ముగ మీరి యసద్రూప మగుమాయయందు లీనమై యంత
ర్హిత మగును.

౧౨. 'అహం' వృత్తివిలయపూర్వకనిత్యనిరంతర
తన్మయసమాధులంజేసి, తీవ్రతమావస్థను జెందినయిందలిభక్తి
యనన్యరూపమునుదాల్చి భక్తునకును, దివ్యప్రభునకును గల
భేదభావము నంతరింపఁ జేయును.

౪౩. ఆకారణముచే నీస్థితియందు భక్తుఁడు, సర్వే చ్ఛాసంకల్పవివర్జితుఁడై, సర్వావరణనిర్ముక్తుఁడై, యాద్యంత రాహిత్యమునుజెంది, పూర్ణుఁడై, యుపాస్యబ్రహ్మమునకును తనకునుగలభేదము నశించి, యభేదావస్థను గాంచును.

౪౪. అందుచే పరబ్రహ్మమే తానుగను, తానేపర బ్రహ్మముగను ననుభూతిని జెందును.

౪౫. ఈస్థితియందుపాస్యపాసక, సాధ్యసాధకభావము నశించుటచే, భక్తి, భక్తుఁడు అనువిభేద మంతర్హితమై, భక్తి, కేవల బ్రహ్మైక్యావైవిధ క్తపరమపదస్వరూపమును జెందును.

౪౬. పరబ్రహ్మైభిన్నపదరూపముదాల్చినభక్తిస్వరూ పమునకే యున్నతపరిణామ మగుననన్యభక్తి యనిపేరు.

౪౭. బాహ్యంతరంగికానన్యము లనఁబడు భక్తియొక్క త్రివిధక్రమపరిణతావస్థలనే, ద్వైతవిశిష్టాద్వైతాద్వైతభక్తి స్వరూపానుభవపదములని చెప్పవగును.

౪౮. సర్వాధిష్ఠాన, సర్వమయ, సర్వాత్మికాఖండా ద్వితీయబ్రహ్మమునందలియవిభక్తపదసిద్ధియే భక్తియొక్కపర మావధియు, నుత్తమోత్తమాంతిమసోపాసమునైన యున్నది.

౪౯. ఇట్టి బ్రహ్మైవిభక్తపద మనంతమునునిరుపాధి కమును నగుటచే నిందు షడ్భావవికారములుగాని, శీతోష్ణాది

ద్యోద్యములుగాని తావత్రయాదులుగాని, పూర్ణమగుటచే నీమణిత్రయజనితకర్మజాలములుగాని, యస్తి భాతి ప్రియా త్మికమగుటచే యన్యతజడదుఃఖాత్మికజరామరణాదిమాయాబంధములుగాని పొడసూపవు.

౫౦. ఇట్టి సర్వపరిపూర్ణ సర్వాశ్రయ శుద్ధబుద్ధ ముక్తాఖండాద్వితీయనిరతిశయానంద పరబ్రహ్మైవిభక్తపదమే సర్వాస్తిత్వమై, సర్వమునకు సర్వమై, యఖిలజీవకోటికిని యథార్థసహజాత్మన్వరూపమైదనరుచుండుటచే, తదఖండపరమ పదప్రాప్తియే జీవకోటికిపరమధర్మమును, పరమపురుషార్థమును, నిజశక్తి, జ్ఞాన, ప్రేమాత్మికజీవితధన్యోపాయమునై భాసిలుచున్నది.

ఓం శాంతి శాంతి శా.

ఓం తత్ సత్ బ్రహ్మర్పణమస్తు !

13055